

İki dünya savaşı karşısında işçi hareketi

**Sınıf Mücadelesi
Nisan 2025**

İki dünya savaşı karşısında işçi hareketi

BM Genel Sekreteri, geçtiğimiz Şubat ayında Ukrayna'daki savaşa ilgili olarak, dünyanın "gözleri açık bir şekilde yeni ve daha geniş bir savaşa doğru ilerlediğini" söylemişti. Tek değil: Generaller "yüksek yoğunluklu savaştan" söz ediyorlar. Aylardır ton değişikliği gözle görülür bir şekilde hissediliyor; Savaşa doğru yeni bir yürüyüşün mekanizmaları oluşturuluyor, askeri bütçelerin patlamasıyla başlanıyor: Fransız ordusuna bir sonraki programlama yasasında 413 milyar dolar, Alman ordusuna dört yıl içinde yaklaşık 300 milyar dolar, bunlar sadece birkaç örnek.

Tank, mermi ve diğer teçhizat üretiminin yeniden başlatılmasının ilk nedeni Ukrayna'ya tedarik sağlamak ama aynı zamanda tüm ülkelerin "savaş ekonomisi" kurma yolunda ilerlemesi - Macron'un Fransız silah üreticilerine verdiği demeçte kullandığı bir ifade - nedeniyle.

Bu yeniden silahlanma sadece maddi değil, aynı zamanda zihinleri de hazırlamak gerekiyor. Generaller, çatışma durumunda ordunun "Milletin manevi gücüne" güvenebilmesi gerektiğini söylüyorlar. Les Échos gazetesi 4 Nisan'da "Ordularımız için kutsal birlik" başlığını atarak, savaş zamanlarında "savaşmamamız gereken çatışmalar olduğunu" açıklamıştı. Bu durumda ordu bütçesindeki artışa karşı itiraz etme hakkımız da ahlaki olarak ortadan kalkacaktır. Vatanı savunmak için hep birlikte! İşte kafamıza girmeye başlayan şey bu.

Rusya ve Ukrayna'da artık işler yolunda gitmiyor. Zaten giderek artan bir şekilde işçilerin zorla seferber edilmesi, sansür, askeri mahkemeler var.

Ve "Rus saldırganına" ve "diktatör Putin'e" karşı mücadele adına, Ukrayna'nın sözde bağımsızlığı ve "özgürlüğü" için, sadece Ukrayna ordusunu değil, Ukraynalıların derileriyle vekalet savaşı yürüten NATO'yu da desteklemek gerekiyor.

Savaşın başında Zelenski hükümetine silah gönderilmesini alkışlamayan, ateşe benzin döken emperyalist ülkeleri kınayan tek ülke bizdik. Çatışma, her an yayılma riskiyle devam ediyor ve yarın yeni bir genel savaşın aşamalarından biri olarak ortaya çıkabilir.

Evet, bugün Ukrayna'nın görüntüleri, siperler, bombalanan şehirler, kaçan halklar, daha önceki iki dünya savaşını hatırlatıyor. İşçi hareketi, küresel ölçekte iki kez katliamla karşı karşıya kaldı. Bugün, o dönemki partilerin ve aktivistlerin savaşa yürüyüşü ve ardından savaşı nasıl karşıladıklarına

bakmak istiyoruz. Milliyetçiliğin yükselişine, savaş propagandalarına, her türlü baskıya nasıl tepki verdiler.

Savaş, uzun zamandır işleyen bir mekanizmaya sahip olsa, ittifaklar kurulmuş olsa ve devletler tepeden tırnağa silahlanmış olsa bile, çıktığı anda işçi sınıfını her zaman hazırlıksız yakalar. Günlük yaşamın akışını kesintiye uğratır ve işçi sınıfının varlığını sekteye uğratır. Aynı zamanda işçi örgütlerini ve onların aktivistlerini de köşeye sıkıştırıyor; onlar için gerçek bir ateş sınavı niteliğinde. Bu bağlamda işçi hareketinin iki dünya savaşı karşısındaki deneyimi bize düşündürücü nitelikte olmalıdır.

Birinci Dünya Savaşı

Emperyalizm, kapitalizmin en üst aşaması

Ders kitapları, basın ve politikacılar sıklıkla savaşların bir diktatör veya belirli bir olay tarafından başlatıldığı konusunda ısrar ederler: Birinci Dünya Savaşı'nda Saraybosna'ya düzenlenen suikast girişimi, İkinci Dünya Savaşı'nda Hitler'in Polonya'yı işgali gibi. Ancak bu sözde açıklamalar aslında iki dünya savaşının da derin köklerini maskeliyor: Emperyalizm. Elbette, tarihte bunlardan önce de birçok savaş olmuştur, ancak Rosa Luxemburg'un 1898'de söylediği gibi, "Savaş kapitalizmin vazgeçilmez bir yardımcısı olmuştur. »

Nitekim ilk modern ulus devletler, özellikle Fransa ve İngiltere, savaş yoluyla topraklarını birleştirdiler ve devlet aygıtlarını güçlendirdiler. Bu birleşme, onların diğerlerinden çok daha etkin ve hızlı bir şekilde gelişmelerine olanak veren bir zemin oluşturdu. Bu, kapitalist grupların en verimli toprakları, en zengin madenleri ele geçirmeyi asla başaramayacakları sömürgeleri, daha fazla ve merkezileştirilmiş askeri araçlarla fethetmelerine olanak sağladı. Afrika, Asya ve Amerika'da hammaddeler yağmalandı, tüketildi, halklar hizaya getirildi, hatta yok edildi; böylece başta Fransız ve İngiliz olmak üzere Avrupa sermayesinin gelişmesi ve bu ülkelerin endüstriyel kalkınmasının desteklenmesi sağlandı. Ve bunu yaparken sömürgeleştirdikleri ülkelerin kalkınmasını onarılamaz biçimde engellediler. Dolayısıyla ikincisinin geri kalmışlığı, yakalanabilecek basit bir büyüme gecikmesi değil, aynı zamanda kapitalist gelişmenin bir sonucu ve koşuludur.

Kapitalizm sürekli genişlemeyi gerektirdiğinden, kısa sürede tüm gezegen kontrol altına alındı. 19. yüzyılın sonuna gelindiğinde, dünya üzerinde kapitalistlerin daha büyük çıkarları uğruna sömürgeleştirilmemiş ya da en azından kontrol altına alınmamış toprak kalmamıştı. Bu konuda onlara, yeni

pazarlar fethetmelerini sağlayacak her türlü olanağı kullanan ulusal devletleri yardımcı oldu: Ordu, sömürge yönetimi, ticari tekeller.

19. yüzyıldaki kıyasıya rekabet, gerçek imparatorluklar yaratmak amacıyla küçük grupları yutan büyük grupların ortaya çıkmasına neden olmuştu. Örneğin, 20. yüzyılın başlarından itibaren Standard Oil ve Shell gibi petrol grupları kendi pazarlarında tekel konumundaydı. Lenin'in emperyalizm dediği, kapitalizmin bu son aşamasıdır. Finansal sermaye giderek daha az sayıda, ancak giderek daha güçlü gruplarda yoğunlaşır. Ekonomik savaş giderek daha vahşi, daha vahşi hale geliyor, tüm ulusları ve yakında tüm gezegeni aşağı çekiyor. Emperyalizm sistemin çelişkilerini daha da keskinleştiriyor: Ekonominin küreselleşmesi her adımda üretim araçlarının özel mülkiyetinin ve ulusal sınırların sınırlarına dayanıyor.

Fırsatlar ve yeni alanlar için yapılan bu yarışta herkes aynı gemide değil. Fransa ve İngiltere gibi eski sanayi güçleri gezegeni yağmalamada çok ilerideler. 19. yüzyılın sonlarında en parlak dönemini yaşayan Britanya İmparatorluğu'nun yüzölçümü 26 milyon kilometrekareydi ve nüfusu da 400 milyondur. Fransa'nın da geri kalır bir tarafı yoktur: Yaklaşık on bir milyon km²'lik daha mütevazı bir imparatorluk olsa bile, Batı ve Kuzey Afrika'nın geniş alanlarına hükmeder ve Çinhindi ve Çin'deki imtiyazlarla Asya'ya kadar uzanır. Örneğin, Lesieur grubu servetini Senegal fıstığı sayesinde, Michelin ise Çinhindi kauçuk ağaçları sayesinde kazandı. Özellikle Almanya gibi yeni güçlerin ortaya çıkmasıyla birlikte emperyalist ülkeler aslan payını çoktan aldılar. Alman sanayisi dinamiktir, burjuvazi hızla sermaye biriktirmektedir. Bunun için de çıkış yolları ve koloniler bulması gerekiyor.

Sonradan sahneye çıkan emperyalizmler, böylece eski emperyalizmlerle rekabete girmek zorunda kalıyorlar. Ekonomik savaş kaçınılmaz olarak askeri savaşa yol açar; askeri savaş ise onun devamıdır.

Çatışma ortaya çıkıyor: ittifaklar

19. yüzyılın sonlarından itibaren, bu genişleme ihtiyacının yönlendirmesiyle, büyük Avrupa güçleri, dünyanın hemen her yerinde, doğrudan veya araya giren bölgesel güçler aracılığıyla birbirleriyle karşı karşıya gelmiştir.

Ta 1853'te, Kırım Savaşı – çoktan! - Fransa ve İngiltere'yi Rusya'ya karşı karşıya getiriyor. Bu güçlerin her biri, çökmekte olan Türk imparatorluğunun bazı parçalarını göz dikmişti. Hem kullanılan teknik imkânlar, hem de katliamın boyutu (750 bin ölü) açısından modern bir savaş. 1885 yılında Rusya, o dönem İngiltere himayesinde olan Afganistan sınırında operasyonlar düzenledi. 1898 yılında Doğu Afrika'yı fethetme yarışı, Fransa

ile İngiltere arasında diplomatik krize yol açtı ve iki askeri müfreze aynı anda Sudan'ın Fashoda kentine ulaşınca kriz neredeyse tırmanacaktı. Açıkça sayıca üstün olan Fransa geri çekildi, ancak karşılığında İngiltere'den Fas'taki Fransız sömürge politikasını destekleme sözü aldı. 1904 ve 1905'te İngiltere'nin müttefiki olan Japonya ile Fransa'nın müttefiki olan Rusya askeri olarak karşı karşıya geldiler; bu savaş Çarlık imparatorluğunun yenilgisinin ardından Rusya'da ilk devrime yol açacaktı. 1905-1911 yılları arasında Fas konusunda savaştan Fransa ile Almanya arasında gerginlik çıktı. 1910-1911 yıllarında, Türklerin elindeki topraklara göz diken İtalya'nın Osmanlı İmparatorluğu'na karşı savaş açması söz konusuydu. Nihayet, Birinci Dünya Savaşı'nın habercisi olan 1912-1913 yıllarında Balkan devletleri önce Osmanlı İmparatorluğu'na karşı güçlerini birleştirdiler, sonra da birbirlerini parçaladılar. Avusturya-Macaristan bunu Rusya'nın desteklediği Sırbistan'ı ele geçirmek için bir fırsat olarak gördü...

Dolayısıyla, Birinci Dünya Savaşı'nın basit bir olayla, bu durumda 28 Haziran 1914'te Avusturya tahtının varisinin bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürülmesiyle tetiklendiğini duymaya alışkınız. Ancak gerçekte, devletler arasındaki diplomatik ve askeri gerginlikler 19. yüzyılın sonundan itibaren artmaktadır. Bu durum, farklı güçlerin ittifaklar kurmasına ve ittifakları değiştirmesine, o anki düşmanın güçlerini sınamasına olanak tanıyan sınırlı çatışmalara yol açtı. Örneğin, 1914'te aynı kampta yer alacak olan Fransa ve İngiltere, birkaç yıl önce Afrika'da hâlâ birbirleriyle savaşıyorlardı. Büyük ölçüde dolaylı olan bu ittifaklar, kapitalistlerin iyi bilinen çıkarları tarafından dikte ediliyordu.

Son olarak 1914 arifesinde Fransa, İngiltere ve Rusya diplomatik ve askeri bir ittifak olan Üçlü İtilaf'ı oluştururken, Avusturya-Macaristan, Almanya ve İtalya da Üçlü İttifak ile aynı şeyi yaptılar. 20. yüzyılın başından bu yana dünya birçok kez genel bir çatışmanın eşiğine gelmişti. Barut fıçısını hangi kıvılcımın ateşleyeceğini söylemek zordu. Öyle ki, tehditin farkında olan bir aktivist, örneğin emperyalist savaşa karşı aktif bir kampanya yürüten Fransız devrimci sendikalist Pierre Monatte, savaş ilanından birkaç gün önce, 1 Ağustos'ta kırsalda dinlenmeye çekildi. Bu kadar patlayıcı durumda yapılan uyarılara rağmen Saraybosna'daki saldırının genel bir savaşın tetikleyicisi olacağından şüphelenmiyor. Yıllar önce devreye sokulan çarklar, sonunda kaçınılmaz olarak savaşa yol açacak şekilde harekete geçti.

İşçi sınıfı neredeydi?

İnsanlık yaklaşan çalkantılara sürüklenirken, işçi sınıfı nerede duruyor? Önceki dönemde kapitalizmin giderek hızlanan gelişmesi, Fransa, Almanya, İngiltere ve hatta Çarlık Rusyası'ndaki büyük sanayi merkezlerinde yoğunlaşmış çok kalabalık bir proletaryanın ortaya çıkmasına yol açmıştı. Avrupa işçi hareketi o dönemde sosyal demokrasinin hakimiyeti altındaydı. Sosyal demokrat partiler sömürüye karşı, kapitalizmin ortadan kaldırılması ve sosyalizmin kurulması için mücadele ederler. Marx ve Engels'in birkaç on yıl önce geliştirdikleri fikirleri, özellikle de şu ünlü cümlede yer alan siyasal perspektifi benimsiyorlar: "Bütün ülkelerin işçileri, birleşin!" "1889'da kurulan İkinci Enternasyonal, bayrağı altında Alman, Rus, Polonya, Avusturya, İngiliz, Fransız, Belçika, İsviçre ve diğer sosyal demokrat partileri birleştirdi! Bu birlik, proleterlerin bir vatanı olmadığı, sınırların ötesinde, kendi burjuvazilerine karşı ortak çıkarları olduğu fikrini temsil eder. Sosyal demokrat partiler, 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında, özellikle Almanya'da önemli bir ağırlık kazandılar; parti, burada onlarca gazete yayınladı ve aktivistlerin Marksizmi inceleyebileceği bir okul kurdu. 1912'de 110 milletvekili çıkardı, bir buçuk milyon oy aldı, seçmenlerin %35'ini aldı.

İkinci Enternasyonal militarizmi kınar. 1905 yılında, Rus-Japon Savaşı'nın ortasında, Amsterdam Kongresi'nde Rus ve Japon sosyalist delegeler alkışlarla el sıkıştılar. 1907 yılında Stuttgart'ta toplanan Enternasyonal Kongresi şu kararı aldı: "Kongre, önceki uluslararası kongrelerin kararlarını teyit eder (...) ve militarizme karşı eylemin, kapitalizme karşı eylemin bütününden ayrılamayacağını hatırlatır. (...) Savaşlar, proleter kitleleri sınıf görevlerinden ve uluslararası dayanışma görevlerinden uzaklaştırmak amacıyla, egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda sistematik olarak beslenen milliyetçi önyargılar tarafından körüklenmektedir. "Sosyalistler emperyalizmi ve sömürgeci fetihleri kınarlar. Ekonomik savaşta rakip olan devletler arasındaki ittifak ve anlaşmaların hiçbir şekilde barışın garantisi olmadığını, sadece savaşa giden yolu hazırladığını vurguluyorlar.

Fransa'da o dönemde işçi sınıfının tek sendikası olan CGT, anarko-sendikal olduğunu iddia ediyor ve militarizme karşı aktif bir propaganda yürütüyordu. O dönem İkinci Enternasyonal'e bağlı sosyalist parti olan SFIO, Jules Guesde gibi Marksistlerden reformist Jean Jaurès'e kadar pek çok akımı bir araya getirmişti. Hepsi savaşı kınadı -Jaurès'in ünlü sözünü biliriz: "Kapitalizm, bulutun fırtınayı taşıması gibi savaşı da içinde taşır"- ama hepsi, sınıf mücadelesine atıfta bulunmalarına rağmen, akıl yürütmeyi

sonuna kadar götürmediler, yani burjuvazinin iktidarı devrilene kadar işçi sınıfının devrimci mücadeleye önderlik etmesi gerekliliğine.

Jaurès, savaşa karşı bitmez tükenmez muhalefetine rağmen, hâlâ burjuva diplomasisinin sahasında yer alıyor. 1908'de Fransız, İngiliz ve Rus hükümetleri arasındaki anlaşmanın "barışçıl amaç ve etkilere" sahip olabileceğine inanmak istiyordu. Diğerleri ise, Lenin gibi daha tutarlı olanlar, proletarya için tek olumlu sonucun "halklar arasındaki emperyalist savaşın, ezilen sınıfların ezenlere karşı bir iç savaşına dönüşmesi" olduğuna inanmaktadırlar. »

Bazı sosyalistler, savaşı önlemek için Enternasyonal'in istediği zaman genel grev çağrısı yapabileceğini iddia ediyorlar. Rosa Luxemburg veya CGT Metal Federasyonu sekreteri Alphonse Merrheim gibi diğerleri ise bu fikri saçma buluyor - ve haklılar da! —, çünkü gerçekçi değil. Sosyal demokrasinin keyfine göre genel grev ilan etme yetkisi yoktur. Merrheim'a göre, niyet beyanı, savaşa karşı gerçek bir zihin hazırlığının yerine geçer.

Ancak bu görüş ayrılıklarına rağmen işçi örgütleri bir bütün olarak savaşa karşı aktif bir propaganda yürüttüler. 1912-1913 yıllarında Balkanlar'daki çatışmalar sırasında, Jaurès'in gazetesi L'Humanité'nin birinci sayfasında şu ifadeler yer alıyordu: *"Yaşasın işçi enternasyonal, kahrolsun savaş!"* » . CGT, 16 Aralık 1912'de genel grev düzenledi ve "Savaşa Savaş" başlıklı bir poster astı. Bu grevi Paris'te on binlerce işçi takip ediyor. Hükümetin 1913 yılında askerlik hizmetini iki yıldan üç yıla uzatmasına yanıt olarak CGT ve SFIO, Paris yakınlarındaki Pré-Saint-Gervais'de toplantılar düzenlediler ve bu toplantılara Mart 1913'te 150.000 ila 200.000 kişi, Mayıs ayında ise 100.000 ila 150.000 kişi katıldı. Savaşın arifesine kadar, örneğin 27 Temmuz 1914'te Paris'te büyük pasifist gösteriler düzenlendi.

Bütün bu hareketlilik, savaş çıktığında işçi sınıfının göstereceği olası tepkilere ilişkin korkuları artırıyor. Burjuvazi ise baskı hazırlığı yapıyor, polis ise önleyici olarak tutuklanacak eylemcilerin listelerini hazırlıyor.

Ağustos 1914: Büyük yenilgi

1914 yazında savaşın patlak vermesi, işçi hareketi için büyük bir yenilgi olacaktı; çünkü önderlerinin ezici çoğunluğu, hem reformistler hem de devrimciler, sonunda burjuvazilerine destek oldular, devletlerinin savaşa girmesini haklı çıkardılar ve hatta işçileri harekete geçirmek için hizmetlerini sundular.

25 Temmuz 1914'te Avusturya Sırbistan'a savaş ilan etti. İlerleyen günlerde savaş, askeri ve diplomatik ittifakların etkileşimiyle Avrupa'ya yayıldı. 29 ve 30 Temmuz'da Sosyalist Enternasyonal bürosu, çeşitli ulusal sekiyonların önde gelen liderlerinin katılımıyla bir araya geldi. Durum kritik. Ancak her biri daha sonra ulusal bir bakış açısıyla kendini konumlandırıyor ve ülkesinin kendisini savunması gerektiği fikrini benimsiyor: Avusturya ve Alman liderler, Sırpların Avusturya Arşidükünü öldürerek kendilerine saldırdığını ileri sürüyorlar. Fransız sosyal demokratları ve bazı Ruslar, savaşı ilan edenin merkez güçler olması nedeniyle saldırganın merkez güçler olduğunu ileri sürüyorlar. Başka bir deyişle, işçi sınıfının önderleri enternasyonalist düşüncelerinden vazgeçip, vatan uğruna sınıf mücadelesinden vazgeçiyorlar.

Devrimciler, savaştan çok önce, emperyalist bir çatışmada kimin saldırgan, kimin saldırıya uğradığının belirlenmesinin imkânsız olduğunu vurgulamışlardı. Savaş hukuki bir sorun değil, çok daha derin kökleri olan bir sorundur. Güçlü bir devlet, örneğin çeşitli provokasyonlarla, diğer zayıf bir devleti savaş ilan etmeye zorlayabilir. Böylece Enternasyonal liderleri, emperyalist devletlerin politikalarını yıllardır şiddetle kınadıkları halde, 1914 yazında kendilerini enternasyonalist sosyalist yapan her şeyden vazgeçtiler.

Pasifist mücadelenin simgesi haline gelen Jaurès, 31 Temmuz'da Paris'te milliyetçi bir aktivist tarafından öldürüldü. Cenaze töreninde konuşan CGT sekreteri Léon Jouhaux, konuşmasına *"büyük katliamın"* yaklaştığını söyleyerek başladı. *"Korkunç suçlara yol açan emperyalizm ve vahşi militarizmden nefret ettiğini"* bir kez daha teyit ediyor . Ama buna razı olmak daha iyidir ve sonunda şunu ilan eder: *"Savaşa sürüklenerek, işgalciyi püskürtmek, tarihin bize miras bıraktığı medeniyet ve cömert ideoloji mirasını korumak için ayağa kalkıyoruz. (...) İşte bu arzuyla uyum içindedir ki, seferberlik düzenine "hazır" olarak karşılık veririz."* Böylece Fransız burjuvazisine katıldığını abartısız bir şekilde ilan ediyor.

Sınırın ötesinde, 1 Ağustos'ta Alman sosyalist grubu Parlamento'da savaş kredisi için oylama yaptı. Lideri Hugo Haase, *"Tehlike zamanlarında biz (sosyalistler) vatani yüzüstü bırakmayacağız"* dedi. Böylece, çatışmanın sonuna kadar hükümete girmeseler bile, Kutsal İttifak'a katılmışlardı.

Fransa'da savaş 4 Ağustos'ta resmen ilan edildi ve Fransız sosyalistleri de askeri krediye oy verdi. Avrupa işçi hareketinin hemen hemen bütün önderleri bu nedenle emperyalizmin, bagajın ve silahın safına geçtiler. Hatta bazıları, ulusal birlik hükümetlerine girerek savaş çabalarının doğrudan sorumluluğunu üstlenecek kadar ileri gittiler. Fransa'da Ulusal Yardım Komitesi'ne katılan Léon Jouhaux'nun, ya da Devlet Bakanı olan Jules Guesde'nin durumu böyledir.

Sosyalist ve sendika liderlerinin mücadele etmeden bu teslimiyeti, 20. yüzyılın başından bu yana işçi hareketini kemiren hastalığı ortaya koyuyor. Emperyalizm, gezegeni yağmalayarak kapitalistleri inanılmaz derecede zenginleştirirken, sömürgeci ülkelerin burjuvazisinin işçi sınıfına tavizler vermesine olanak tanımıştı. Grevler ve işçi hareketinin talepleri karşısında muazzam servetinin kırıntılarından vazgeçebilmişti. Bir işçi aristokrasisi oluşmuştu ve bu aristokrasi sendikalar ve işçi partileri organlarında geniş bir şekilde temsil ediliyordu. Sosyalist partiler ve Enternasyonal içerisinde reformist akımlar ortaya çıkmıştı. Artık devrime gerek kalmadığını, kapitalizmin kendiliğinden sosyalizme evrildiğini, güçlü bir ulusal burjuvazinin işçi sınıfına çıkar sağlayabileceğini ileri sürdüler. Bu yanılsama, burjuva parlamentarizminin gelişmesiyle de beslendi: Zengin ülkelerin burjuvazisi, 20. yüzyılın başlarında, halkın kendi liderlerini seçtiğine inanmasına yol açan biçimsel bir demokrasiyi kullanmayı öğrendi; oysa gerçekte toplum, kapitalistlerin diktatörlüğü altında kalmaya devam ediyordu.

Burjuva toplumunda toplumsal ilerleme için mücadele etme alışkanlığı, bu ilerlemenin sonsuza kadar sürebileceği yanılsaması, burjuva yasallığına alışmış olma, onun içinde yer edinme olgusu, bütün bunlar, reformist önderlerin tek başına etki alanının çok ötesine geçen baskılar yarattı. İşçi örgütlerinin, partilerin ve CGT gibi sendikaların başında bulunan, parlamentarizme ve burjuva devletine karşı yeterince sert sözler söylemeyen ikincisi, işçi sınıfının örgütlerinin orada yer alabileceğini, hatta bulması gerektiğini düşünerek bu sisteme uyum sağlamıştı. Aslında kapitalizme uyum sağlamışlardı. Artık işçilerin ve burjuvazinin çıkarlarını uzlaşmaz olarak görmüyorlardı; o kadar ki bazı önderler, sömürge halkları için olduğu kadar, Avrupa proleterleri için de sömürgeciliğin erdemlerini söylüyorlardı. O dönemin devrimcileri bu fırsatçı akımlara karşı mücadele etmişlerdi. Ama asıl 1914 yılı, işçi hareketinin önderlerinin çoğunun burjuva topluma ne kadar derinlemesine entegre olduğunu ortaya koydu.

Enternasyonalist aktivistler

Bu nedenle birkaç gün içinde enternasyonalist tutumlarını terk edip, sosyal demokrasinin burjuva kurumları içinde elde ettiği tutumları korumaya başladılar. Artık milliyetçi dalganın önünü kesecek hiçbir baraj kalmadı. Barışçıl gösterilerin ardından şimdi sokaklarda vatansever gösteriler yapılıyor. Paris'te "Berlin'e!" diye bağırıyoruz. Berlin'de! ", sahibinin adı çok "Alman" gibi gelen işyerlerini yağmalıyoruz. Alman tarafına gelince, o

dönemi yaşayan Alman romancı Erich Maria Remarque, *Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok* adlı romanında bir lise öğrencisinin gözünden gördüğü atmosferi şöyle anlatır : *"Kantorek, jimnastik dersinde bize konuşmalar yapardı, ta ki tüm sınıf onun rehberliğinde sıraya girip askere yazılmak için başvuruda bulunana kadar. (...) Ancak aramızdan biri tereddüt etti ve yürümek istemedi. Joseph Behm adında iri yarı, neşeli bir adamdı. Ama sonunda ikna oluyor. Aksi takdirde bunun imkânsız hale geleceğini de eklemek gerekir. Belki de onun gibi düşünen başkaları da vardı; ama kimse kolay kolay kendini tutamazdı, çünkü o günlerde anne ve babamız bile yüzümüze "korkak" kelimesini çarpmaya hazırdı. »*

İşçi sınıfı büyük ölçüde savunma savaşı fikrine bağlı kalmaktadır. Ancak proletarya için kendini savunmak, sevdiklerini, ailesini, evini savunmak anlamına gelir. Burjuvazi için öz savunma bambaşka bir anlam taşır: Kendi çıkarları için emperyalist rakiplerinin çıkarlarına karşı savaşmak demektir. Efsaneye göre askerler "tüfeklerinde çiçeklerle" ayrılmamış olsalar da, milliyetçi duyguların hafife alınmaması gerekir. Burjuvazi, işçilerin topluma bağlılığından nasıl yararlanacağını çok iyi biliyor. Savaşlarına katmak için, genellikle "yeryüzünün pislikleri" olarak gördüğü kişileri kahraman haline getiriyor. Bu, düşmanın barbarlığına karşı mücadelenin, daha iyi bir dünyanın inşasının yüce değerleri adına sınıf mücadelesinin sonu olurdu – ama elbette daha sonra... Bütün bunlar, işçi sınıflarını derilerini deldirmeye göndermek içindi.

1915 yılında, savaş tüm hızıyla sürerken, bu şovenizm patlamasına tanık olan Rosa Luxemburg, sosyalistlerin savaşı önleyemeyeceğini, ancak enternasyonalist tutumlarını korumuş olsalardı, *"partimizin cesur sesinin, kalabalığın şoven sarhoşluğunu ve bilinçsizliğini güçlü bir şekilde yumuşatma etkisine sahip olacağını, en aydınlanmış halk çevrelerini hezeyandan uzak tutacağını, emperyalistlerin halkı sarhoş etme ve sersemletme çalışmalarını engelleyeceğini" ileri sürmüştür. Ve tam da sosyal demokrasiye karşı girişilen haçlı seferi, halk kitlelerini kısa sürede ayıltacaktı. "* Bunun yerine, savaşın patlak vermesiyle birlikte enternasyonalist fikirlerinden vazgeçmeyen aktivistler, ilk başta kendilerini tamamen yalnızlaşmış buldular.

Genel seferberliğin akşamı, iki devrimci sendika aktivisti Monatte (aceleyle Paris'e dönmüştü) ve arkadaşı Rosmer, kutsal birlikte yürümeyi reddeden kendileri gibi diğer aktivistler ve arkadaşlarıyla buluşmak umuduyla başkenti bir uçtan bir uca dolaşıyorlardı. Adil ve savunmacı bir savaş fikrine katılanlarla, katılmayan ama savaşın bitmesini beklemekten başka çare görmeyenler arasında hayal kırıklığından hayal kırıklığına gidiyorlar. Çünkü

savaşa gitmek sadece manevi bir tecrit anlamına gelmiyor, aynı zamanda tutuklanıp cepheye gönderilme riskini de göze almak anlamına geliyor. Eve dönerken, sendika çevrelerine yakın bir şair olan Marcel Martinet'in şu notunu buldular: *"Sizinle konuşmak istedim, deli olanın ben olduğumdan ve günlük basındaki dostlarımızın bize temin ettiği gibi, fikirlerimizin zaferi ve daha büyük iyiliği için savaşa gittiğimizden emin olmak istedim; fikirlerimiz bana göre gerçekten yenilmiş görünüyor."* Çaresizim. »

Almanya'da, Alman Sosyal Demokrat Partisi milletvekili Karl Liebknecht, Aralık 1914'te savaş kredilerine karşı oy kullanan tek kişiydi. Mayıs 1915'te asker üniforması giymiş bir şekilde Berlin meydanında *"Asıl düşman kendi ülkemizdedir"* başlıklı bir bildiri dağıttı . Bu yazıda, savaşın gerçek amaçları konusunda insanları aldatmaktan başka işe yaramayan gizli diplomasiyi kınamaktadır. Bildiri şöyle sona eriyor: *"Katliam artık yeter, hatta fazlasıyla yeter!" Kahrolsun bu taraftaki ve sınırın öbür tarafındaki savaş çığırtkanları! Soykırıma son! Bütün ülkelerin proleterleri! (...) Gizli diplomasi komplolarına karşı, sosyalist bir barış için, uluslararası sınıf mücadelesinde birleşin! Asıl düşman kendi ülkenizde! »* Liebknecht, seferber edilmeden önce tutuklanıp hapse atıldı, ardından tekrar tutuklandı ve tüfeğini kullanmayı reddettiği için vatana ihanetle suçlandı.

Enternasyonalist aktivistler yavaş yavaş işçilerin kulağına gidecektir. Emperyalist savaşın, özgürlüğün, demokrasinin ya da ilerlemenin savunulmasıyla hiçbir ilgisi olmadığı düşüncesi giderek yaygınlaşıyor. Özellikle çatışmanın ilk aylarından sonra hayaller yıkılmaya başlandı. İşçilerin umudu artık "Noel'de barış" sloganında.

Aylar geçtikçe savaşa karşı muhalefet örgütlenmeye başladı. Eylül 1915'te İtalyan ve İsviçreli sosyalistlerin girişimiyle bazı enternasyonalist sosyalistler İsviçre'nin Zimmerwald köyünde bir araya geldiler. Sayıları o kadar az ki, ancak dört vagona sığabiliyorlar. Son kararı pasifist bir tutum benimseyen bir manifesto hazırladılar: *" Uluslararası ilişkilerin kopmuş bağlarını yenilemek, işçi sınıfını öz farkındalığını yeniden kazanmaya ve onu ilhakların ve savaş tazminatlarının olmadığı bir barış mücadelesine çekmeye çağırmak için bir araya geldik", "Halkların kendi kaderini tayin hakkı, uluslar arasındaki ilişkiler düzeninin sarsılmaz temeli olmalıdır."* " Fakat Zimmerwald'da, daha da azınlıkta kalan başka bir görüş dile getirildi: Lenin tarafından temsil edilen Bolşevik Partisi'nin görüşü. Bu, savaşın başlangıcında hükümeti kurmayan nadir işçi partilerinden biridir. Geri kalmış bir ülkede, Çar'ın otokratik rejimi tarafından zulüm gören Bolşeviklerin, kaderlerini Rus işçi sınıfının kaderine bağlamış olmalarına rağmen, savaş çıkmadan çok önce gizliliğe ve iktidara karşı mücadeleye

alışmış gerçek bir mücadele örgütü kurduklarını söylemek gerekir. Onlar için hiçbir sebeple çarlık devletine katılmak söz konusu değildi.

Bolşevikler işçi sınıfını harekete çağırıyor. Lenin, devrimci yenilgicilik adı altında kalan bir politikayı savunur; kişinin kendi iktidarına karşı savaşıarak ülkesini zayıflatmaktan korkmaması gerektiğini, çarlık devletinin yenilgisinin, devrimci açıdan işçiler açısından daha az kötü olacağını anlatır. Bu, Liebknecht'in düşüncesiyle de örtüşmektedir: Baş düşman kendi ülkesindedir. Lenin'e göre Bolşeviklerin amacı, *"emperyalist savaşı, kapitalist sınıfın mülksüzleştirilmesi, proletaryanın siyasal iktidarı ele geçirmesi, sosyalizmin gerçekleştirilmesi için bir savaşa dönüştürmektir."* »

Zimmerwald'da benimsenen pasifist çizgi, mevcut sosyalistler arasında bir uzlaşmanın ilk adımıdır. Savaşın emperyalist karakterini vurguluyor ve onu meşrulaştıran yalanlarla açıkça bağlarını koparıyor, ancak hâlâ "ilhak ve tazminatsız" bir barış çağrısıyla sınırlıyor. Bu, burjuvazinin egemenliği altında, onun egemenliğini yıkmadan adil bir barışa ulaşmanın mümkün olduğuna inanmak anlamına gelir.

Rus Devrimi

Üç yıl süren savaşın ardından tüm cephelerdeki askerler siperler, bombalamalar, gaz saldırıları -çatışmanın acımasız yeniliği-, açlık, askeri hiyerarşinin aşağılaması, çamur, ekipman eksikliği gibi zorluklarla karşı karşıya kalmıştı. İşte bu ortamda Şubat 1917'de Rus Devrimi patlak verdi.

Savaş boyunca Bolşevik aktivistler, fabrikalarda ve siperlerde işçi sınıfının kaderini paylaştılar. Savaşın nedenlerini yılmadan, sabırla anlattılar, işçilerin çıkarlarını öne çıkardılar. Asker komitelerinin kurulması, subayların serbestçe seçilmesi, taciz ve cezalandırmanın sona erdirilmesi için kampanya yürüttüler. Askerler silahlarını subaylarına doğrultmaya karar verdiklerinde veya firar etmeye başladıklarında, sloganları kitleler için bir bakış açısı haline gelir.

Şubat 1917'de Çar'ın devrilmesi gökten inen bir yıldırım gibi geldi ve Rusça olarak konseyler -sovyetler- halinde örgütlenen askerlere ve işçilere umut verdi. Ancak barış umudu kısa sürede suya düştü ve Rus hükümetleri iktidara geldiklerinden neredeyse daha hızlı bir şekilde kendilerini itibarsızlaştırdılar. Nitekim Rus liberal burjuvazisi ve ardından sosyalistler, Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler, bildirilerinin ne kadar değerli olduğunu göstermektedirler. *"Devrimci demokrasinin en önemli görevinin savaşı sona erdirmek"* iddia ediyorlar , ama hepsi de "müttefik" burjuvazilerle imzalanan antlaşmalar adına savaş çabasını sürdürüyorlar. Haziran 1917'de

sosyalist-devrimci Kerenski'nin liderliğindeki hükümet, müttefiklere Rusya'nın hâlâ kendi taraflarında olduğunu kanıtlamak amacıyla bir saldırı bile düzenledi. Bu yeni bir katliamdır. Şehirlerde ve siperlerde öfke büyüyor, çünkü devrime rağmen hiçbir şey değişmiyor gibi görünüyor.

İşte bu koşullarda, sınıf programını açıkça belirlemiş olan Bolşevik Partisi önemli bir rol oynayacaktır. Birkaç ay içinde işçiler ve askerler kaderlerini kendi ellerine almaları gerektiğini anladılar. İşçi sınıfı iktidarının omurgasını oluşturan Sovyetler aracılığıyla Bolşevikler programlarını ortaya koydular: Köylüler için barış ve toprak. Barış hedefi, harekete geçmiş işçilerden veya cephedekilerden geldiğinde, hükümetler arası bir anlaşmayı düşünen burjuvazinin pasifizminden tamamen farklı bir anlam taşır. Bir devrimin ortasında askerler arasında kardeşleşme, ezilen kitlelerin ezenlere karşı birleşmesi söz konusudur, gerçek bir devrimci karaktere bürünür.

Ekim 1917'de burjuva hükümetinin işçi sınıfı hükümeti tarafından devrilmesi, emperyalist savaşın seyrini değiştirdi. Bolşevikler iktidara gelir gelmez, o zamana kadar hükümetler ve genelkurmaylar tarafından gizli tutulan antlaşmaları yayımlayarak gizli diplomasiyi ortadan kaldırdılar. Radyo aracılığıyla kamuoyuna açık bir barış çağrısı başlattılar. Lenin, iktidarın ele geçirilmesinden bir gün sonra, Sovyetler Kongresi'nde, işçi, köylü ve asker delegelerinin önünde bir bildiri okudu: *"İşçi ve köylü hükümeti (...) bütün savaşan halklara ve onların hükümetlerine, demokratik ve adil bir barış amacıyla derhal görüşmelere başlamayı önermektedir."* İlhaklara ve tazminatlara gerek kalmadan derhal barış çağrısında bulunuyor. Ve her şeyden önce, diğer ülkelerin proletaryasını devrime katılmaya çağırıyor; bu, *"insanlığı savaşın dehşetinden ve onun sonuçlarından kurtarmanın" tek yoludur.* »

Bolşevikler sözlerini eyleme dökerek Alman ve Avusturya-Macaristan savaş esirlerini serbest bıraktılar, onlara hareket ve çalışma özgürlüğü tanıdılar; Pers ülkesinin (bugünkü İran) bölünmesini onaylayan antlaşmayı iptal ettiler ve birliklerini bu ülkeden tahliye ettiler.

Ancak barışı ilan etmek, barışı sağlamaya yetmiyor. Karşısında artık Rus ordusunun olmamasının avantajını kullanan Almanya ilerlemeye devam ediyor. Bolşevikler bu nedenle 1918'in başlarında Brest-Litovsk'ta Berlin ve müttefikleriyle müzakerelere başladılar. Fikirleri, konferansı genelkurmaylarının üzerinden doğrudan işçi sınıfına hitap etmek ve onları devrime çağırmaktı. Sovyet heyetine başkanlık eden Troçki, burjuva generallerinin ve diplomatlarının hoşnutsuzluğuna rağmen, müzakerelerin radyodan kamuoyuna yayınlanmasını istedi. Tartışmaları uzatıyor, çeşitli

jestler ve açıklamalar yapıyor, bu propagandanın Avrupa cephesinde etkili olmasını umuyor.

Ama 1917'de Fransa'da olduğu gibi kardeşleşmeler, hatta isyanlar olsa bile, Avrupa'da devrimin gelmesi yavaştır. Üstelik Almanya Batı Cephesi'ndeki taarruzunu sürdürürken, Rusya'nın eski müttefikleri, işçi devriminden haklı olarak ürkerek ona karşı tavır aldılar. Bolşevikler, Mart 1918'de Almanya ile ayrı bir barış antlaşması imzalamak zorunda kaldılar.

Sonra korkunç bir iç savaş başladı: Her iki taraftaki emperyalist güçler, yeni Sovyet iktidarını devirmeye çalışan karşı-devrimci birlikleri tüm güçleriyle destekliyorlardı. Tıpkı 1919'da Karadeniz'de olduğu gibi asker gönderiyorlar: Bu, onların bakış açısından çok kötü bir fikir, çünkü Fransız denizcileri Ruslarla temasa geçince isyan edip kaynaşıyorlar. Fakat Bolşevikler kuşatılmış, kuşatılmış durumdaydılar ve yalnızca yeni Kızıl Ordu'nun devrimci coşkusu onların saldırıyı püskürtmesine izin veriyordu. İç savaş, sayısız ölüm ve yıkım pahasına 1921'e kadar bitmedi.

Savaşın sonu

1917'de Rusya'da patlak veren devrim ateşi, zamanla sınırlarının ötesine de yayılacaktı: Savaştan bıkmış, devrimden cesaret almış kitleler, daha savaş bitmeden harekete geçmeye başlamıştı. 1918 yılında Finlandiya'da işçiler tarım reformu talep ettiler ve iktidarı ele geçirmek için Kızıl Muhafızlar olarak örgütlendiler. Aynı yıl, savaş henüz bitmemişti ki, Almanya asker ve işçi komiteleriyle kaplandı, Kiel denizcileri isyan etti. Bu devrimci durumda, Sosyal Demokratların ihanetinden sonra Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht tarafından kurulan Spartaküs Birliği, Rusya'da olduğu gibi komitelerin tüm iktidarı ele geçirmesini talep etti. Bavyera ve Macaristan'da dört ay süren kısa ömürlü bir Sovyet cumhuriyeti kuruldu. İtalya'da işçilerin huzursuzluğu yoğunlaştı: 1919 ve 1920 yılları "kızıl yıllar"dı. İşçiler fabrikaları işgal ettiler ve ellerinde silahlarla kendilerini savundular. İşçi sınıfının yaşadığı mahalleler örgütleniyor.

Bolşevikler bütün umutlarını, burjuvaziyle iktidar mücadelesi veren bu devrimci dalgaya bağlamışlardır. İşte bu düşünceyle, Mart 1919'da, İkinci Enternasyonal'in terk ettiği enternasyonalist fikirlerin meşalesini devralan Üçüncü Enternasyonal'in kuruluşunu ilan ettiler. Söz konusu olan, olayların harareti içinde, dünya devriminin gerçek bir genelkurmayı oluşturmak, sosyal demokrasinin reformizmi ve oportünizmiyle kopuşu hızlandırmak ve kopuşu simgelemek için komünist adını alan devrimci partiler yaratmaktır. Komünist Enternasyonal, bir yıl içinde dünyanın dört bir yanında

milyonlarca işçiyi kendi bayrağı altında topladı. Üç yıl süren savaşın vahşetinden sonra, toplumsal düzeni devrimle devirme düşüncesi birdenbire belirginleşti. Zimmerwald döneminde güçsüz görünen devrimcilerin, Alman hükümeti tarafından hapse atılan Liebknecht ve Rosa Luxemburg'un fikirleri kitleleri sardı.

Burjuvazi, sosyal demokrasinin de yardımıyla, emperyalist düzeni tehdit eden yangını söndürmek için her türlü yolu seferber ediyor. Almanya'da devrimin "kanlı köpeği" rolünü üstlenen kişi, kendi deyimiyle, Noske adlı bir sosyalistti. Devrimci işçi ve askerlere yönelik baskıyı örgütledi ve Ocak 1919'da Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'in katlini örtbas etti; Finlandiya'da 20.000 Alman askeri devrimi sona erdirmek için karaya çıkar; İtalya'da burjuvazi, işçi ve köylü örgütlerine karşı karşı saldırıyı örgütlemek için Mussolini'nin silahlı gruplarına güveniyordu. Bolşevik bulaşmasından korkan emperyalist güçler, Rusya'ya karşı ileri üs olarak yeni bağımsızlığını kazanan Baltık ülkelerini kullanarak ya da Pilsudski önderliğindeki gerici Polonyalı milliyetçileri destekleyerek bir güvenlik kordonu kurmaya çalıştılar.

Birinci Dünya Savaşı, milyonlarca işçinin feda edildiği, kapitalistlerin kâr elde etmeye devam ettiği bir katliamdı. Anatole France katliamdan sonra haklı olarak şöyle yazmıştı: *"Biz vatan için öldüğümüze inanıyoruz, sanayiciler için ölüyoruz . "*

Savaş, kapitalizmi olduğu gibi, tüm vahşetiyle ortaya çıkardı ve ilk devrimci dalgayı tetikledi. Eğer bu durum savaştan hemen sonraki yıllarda azaldıysa, bunun nedeni devrimin doğrusal bir biçimde gelişmemiş olmasıdır. Bolşevikler ve Üçüncü Enternasyonal, kapitalizmin istikrara kavuşmaması ve kavuşamaması nedeniyle, daha fazla kargaşanın yaşanacağını biliyorlardı.

II. Dünya Savaşı

Emperyalist Barış

Dehşet dolu Birinci Dünya Savaşı, "tüm savaşları sona erdirecek savaş", insanlığın son katliamı olacaktı. Ama kapitalizmde barış ancak iki savaş arasındaki bir ateşkes olabilir. Askeri çatışmalar bir tarafın yenilgisiyle sonuçlandı: Diplomatik çatışmalar başladı! Dünkü müttefikler, ganimet paylaşan haydutlar gibi, yenilen ülkelerden oluşan pastanın en büyük dilimini kapmak için barış masasında kavga ediyorlar. Fransa ve İngiltere, Alman sömürgelerini paylaşarak, Osmanlı, Avusturya-Macaristan ve Rus

imparatorluklarının yıkıntıları üzerindeki egemenliklerini genişlettiler. Avrupa'da sınırlar yeniden çizildi: Alsas-Loren, 1870 savaşında kaybettiği Fransa'ya geri verildi. Orta Avrupa haritası, halklar dikkate alınmadan, Almanya ve Avusturya'yı zayıflatmak için galipler tarafından yeniden çizildi: Avusturya-Macaristan imparatorluğunun dağılmasından kaynaklanan Macaristan toprakları, özellikle Hırvat, Sloven ve Sırp azınlıkları içeren Yugoslavya'nın lehine önemli ölçüde daraltıldı; Fransa'nın yörüngesindeki Çekoslovakya'ya ise, diğer şeylerin yanı sıra, Almanca konuşulan bir bölge olan Sudetenland verildi... Bütün bu müzakereler, galipler tarafından dayatılan çeşitli antlaşmalar, özellikle Versay Antlaşması sırasında resmileştirildi. Troçki'nin dediği gibi, "*Versay Avrupası'nın sınırları ulusların etine kazınmıştır* . "

Fransa, Versay'da Almanya'ya fahiş savaş tazminatları yükledi. Ayrıca, Almanya'nın ödemelerini yerine getirememesi nedeniyle 1923'te sınır bölgesi olan Ruhr'u askeri olarak işgal etti. Ordusu, ülkede düzeni sağlamak, bir başka deyişle devleti işçi sınıfına karşı savunmak için gereken en az sayı olan 100.000 kişiye indirildi. Son olarak, Fransa'nın Avrupa'da çok önemli bir güç haline gelmesinden korkan ABD ve İngiltere, Almanya'nın yükünü biraz hafifletmesine ve ekonomisini canlandırmasına izin verecektir.

"Galiplerin barışı" olarak adlandırılan bu anlaşma, Versay Antlaşması'nın mürekkebi daha kurumadan, bir sonraki çatışmanın tohumlarını ekiyor. İtalya, Müttefiklerin 1914'ten önce vadettiği Adriyatik'teki gözde topraklara kavuşamadı. O dönemde sanayi gücü ve İngilizlerin müttefikleri olan, daha önce sömürge imparatorluğu kurmayı başaramamış Japonya, Sibiry ve Çin'in bazı bölgelerinden çekilmek zorunda kaldı. Alman, İtalyan ve Japon emperyalizmi çok yakında kendi ulusal sınırları içinde boğulacaktır.

İki dünya savaşı arasındaki dönemde Avrupa sonunda elinden geldiğince toparlandı, ancak dünya üzerindeki üstünlüğünü kesin olarak kaybetmiş, yerini Amerikan hegemonyasına bırakmıştı. Birinci Dünya Savaşı'nın tek gerçek galibi aslında ABD'dir. Uzun zamandır, en azından doğrudan bir şekilde, bundan uzak duruyorlar. Ama bir dünya savaşında hiç kimse seyirci kalamaz. Dünyanın yeni paylaşımının hakemleri olduklarını kabul ettirmek amacıyla, Avrupa devletlerinin önemli ölçüde zayıfladığı bir dönemde, 1917 Nisan'ında savaşa girdiler. ABD'nin I. Dünya Savaşı'ndaki yirmi milyondan fazla ölü ve bir o kadar da yaralıyla karşılaştırıldığında verdiği kayıplar önemsizdi. Savaş boyunca savaşan taraflara malzeme ve silah sağlayarak zenginleştirdiler ve bu da Amerikan endüstrisinin katlanarak büyümesini ve gücünü göstermesini sağladı.

Bu yeni başkentin başına şimdi onu yerleştirmenin, dünyayı fethetmenin başka bir yolunu bulmanın peşindeler. Daha sonra hem galip hem de mağlup olan Avrupa devletlerine bir kurtarma planı dayatıyorlar. Aslında hepsi kansız, yıkım çok büyük, üretim aygıtı harap olmuş durumda: yeniden yapılanma hâlâ Amerikan kapitalistleri için kazançlı bir pazar. ABD, dünyanın geri kalanında sömürge imparatorluklarının yıkılması için çabalıyor, çünkü orada kendini kabul ettirmek için ekonomik üstünlüğüne güveniyor. Hepsi “serbest rekabet”, “özgürlük” ve “demokrasi” sloganları altında. Silahlara veya tanklara ihtiyaçları yok: doların gücü onlara yeter. Aslında, Amerikan Başkanı Wilson'ın savunduğu "denizlerin özgürlüğü", İngilizlerin dünya denizleri üzerindeki hakimiyetinin sonu anlamına geliyor. Dünyayı paylaşma yarışında çok daha sonra ortaya çıkan Amerikan emperyalizmi, artık gerileyen Avrupa emperyalizmlerinin aleyhine genişliyor.

Yani savaş sonrası denge, barış ve güvenliğin sağlandığı bir liman olmaktan çok, fırtınadaki bir iskambil evine benziyordu. Yeni bir savaş yürüyüşü için her şey hazır. Geriye sadece hangi tarafların karşı karşıya geleceği sorusu kalıyor.

Troçki'nin dediği gibi, savaşın yarattığı yıkım ve dünyanın yeniden paylaşılması, *"kapitalizmin sertleşmiş damarlarına yeni kan enjekte edilmesine" izin vermedi*. Aynı ekonomik çelişkiler varlığını sürdürdü: Sanayinin dinamiğine kıyasla piyasaların darlığı, finansal spekülasyonun giderek önem kazanması... Bu çelişkiler, 1929'da başlayan ve dünya ekonomisini kasıp kavuran genel bir krize yol açtı. Amerikan sermayesinin de desteğiyle nihayet toparlanan, hatta Avrupa'nın en dinamik ve güçlü sanayisi haline gelen Alman sanayisi yeterli pazar bulamıyor. Alman burjuvazisinin, 1918 galiplerinin içine hapsettiği deli gömleğinden kurtulmak için yeni bir savaşa hazırlanmaktan başka çaresi yoktu. Asya'da, 1929 krizinden çok etkilenen Japonya, Mançurya'yı işgal ederek bir çıkış yolu buldu. Afrika'da Mussolini Etiyopya'nın fethine başlar. Kısacası, emperyalist barışın zaten ince olan perdesi yırtılıyor. Dünya düzenine meydan okuyacak ve savaşa doğru yeni bir yürüyüşe hazırlanacak olanlar, mağduriyet yaşayan devletlerdir.

Sovyet Dejenerasyonu

Bu engellenebilirdi, çünkü 1917-1920 dalgasının gerilemesine rağmen, şu veya bu yerde devrimci yükseliş dönemleri yaşanmaya devam etti: 1923'te Almanya'da, 1925-27'de Çin'de, ayrıca 1926'da Büyük Britanya'da patlak

veren genel grevden bahsetmeye bile gerek yok... Devrimcilere yeni olanaklar açıldı. Zira uluslararası durum SSCB'nin varlığıyla şekillenmiştir. Emperyalist ülkeler Sovyet rejimini yıkmak için her şeyi yapmışlardı. Ama o hayatta kalmıştı ve Üçüncü Enternasyonal bayrağı altında komünist partilerde örgütlenen milyonlarca işçi için umudu temsil ediyordu. Bu partilerin büyük çoğunluğu kararlı bir devrimci ve enternasyonalist çizgiyi savunmak amacıyla sosyal demokrat partilerden ayrılmışlardır. Örneğin, 1923 yılında Fransız ordusunun Ruhr'u işgali sırasında durum böyleydi. Fransız komünist aktivistler, kıışlalarda, askerler arasında bu işgali kınayan bir kampanya yürüttüler. Benzer şekilde, 1921-1926 yılları arasında Rif bölgesinde yaşanan Fas ayaklanması sırasında Komünist Parti, Fas halkına ve ayaklanmaya önderlik eden Abdel-Krim'e dayanışma ve desteğini dile getirmişti. 1921 yılında komünistlerin eline geçen L'Humanité gazetesi, *"Askerlere ve denizcilere"* başlıklı şu çağrıyla yayınlayarak Fransız ordusunu kardeşleşmeye çağırdı. *"Rif Cumhuriyeti'nin zengin mevduatlarına bankacıların el koymasını sağlamak, bir avuç kapitalisti semirtmek için Fas'a ölüme gönderiliyorsunuz (...). Bankanın uşağı olmayacaksınız. (...). Riffian'larla kaynaş. Fas'taki savaşı durdurun."*

Bütün bu durumlarda devrimin küresel liderliği, farklı ülkelerdeki hareketlerin eşgüdümünde önemli bir rol oynayabilirdi. Ancak Enternasyonal'in politikası, Sovyet rejiminin evrimine bağlı olarak kısa sürede tamamen farklı bir yöne doğru ilerledi.

Birinci devrimci dalga gerilemiş, SSCB kapitalist dünya içinde yalnız kalmış, Ekim Devrimi'nden doğan güç katılaşmıştı. SSCB'deki Troçkistler bu gelişmeye karşı mücadele ettiler ve Troçki bu tarihsel açıdan eşi benzeri görülmemiş durumu uzun uzadıya analiz etti. 1930'ların ortalarında SSCB'yi "yozlaşmış bir işçi devleti" olarak tanımladı: Devrimden doğan, başlıca başarısı burjuvazinin mülksüzleştirilmesi ve üretim araçlarının millileştirilmesi olan, ancak iktidarın yeni bir toplumsal katman tarafından ele geçirildiği bir devlet. Daha 1924 yılında Stalin tarafından ortaya atılan "tek ülkede sosyalizm" şeklindeki sapkın formül, bu bürokrasinin toplum ve devlet içinde kazandığı ağırlığı ortaya koymuştu. Kendini işçi sınıfından uzaklaştırıyor ve her şeyden çok, kendi ayrıcalıklı konumuna meydan okuyacak yeni bir devrimci dalgadan korkuyor. Devrimler, SSCB dışında bile olsa, oradaki işçileri devletlerinin kontrolünü yeniden ele geçirmeye teşvik etme riski taşır. Stalinist bürokratlar böylece burjuvazinin suç ortağı haline geliyorlar; yeni bir muzaffer devrimi engellemek için ellerinden geleni yapıyorlar ve yaklaşan yeni savaş karşısında dünya işçi sınıfını silahsız bırakıyorlar.

Demokrasi ve faşizm

Esasında İkinci Dünya Savaşı'nın nedenleri birincisiyle aynıdır ve niteliği de aynıdır: Bu bir emperyalist savaştır. Ama 1945'ten beri bize bunun "faşizme karşı demokrasi" olduğu söylendi durdu. Okullarda çocuklara öğretilen, zor bir hayat yaşayan bir yalan, bir efsane.

Faşizm, Birinci Dünya Savaşı'nın ardından İtalya'da doğdu. İki yıl süren işçi mücadeleleri, fabrika işgalleri ve kırsal kesimdeki ayaklanmaların ardından, kapitalistler ve büyük toprak sahipleri işçileri kırmak için terör estiren silahlı milislere, Mussolini'nin "fasces"lerine güvendiler.

Almanya'da Nazizm aynı yöntemleri benimsedi ve 1929 krizinden itibaren hızla gelişerek, yıkılmış ve öfkeli küçük burjuvazinin geniş kitlelerini kendine çekti. Burjuvazi daha sonra Hitler'i ve onun Nasyonal Sosyalist Partisi'ni kullanarak Avrupa'nın en büyük ve en örgütlü işçi sınıfı örgütlerini ezmeye karar verdi. Nazi şok birlikleri mitinglerin yapılmasını engelliyor, insanların evlerini yakıyor ve işçi aktivistlerini öldürüyor. Bunlar Almanya'daki toplama kamplarına kapatılacak ilk kişiler olacak. Nazizm, Alman burjuvazisinin toplumu savaşa hazırlamasını sağlayacaktı. Hitler'in iktidara gelmesinden sadece beş ay sonra, 1933 yılının Haziran ayında, *"Nasyonal Sosyalizm Nedir?"* başlıklı yazısında, "Troçki, *"Bizi yeni bir Avrupa felaketinden ayıran zaman, Almanya'nın yeniden silahlanması için gereken zaman tarafından belirlenecektir"* öngörüsünde bulunuyor . »

Sözde "demokratik" hükümetler, çıkarlarına tehdit oluşturmadığı sürece faşizmden pek de rahatsız olmazlar. Faşistlerin işçi sınıfına karşı yürüttükleri terör politikasını iki eliyle alkışlayarak başlıyorlar. II. Dünya Savaşı sırasında Birleşik Krallık'ın başbakanı olacak olan Winston Churchill, 1927'de Mussolini'ye şöyle demişti: *"Eğer bir İtalyan olsaydım, Leninizmin tutkularına ve vahşi arzularına karşı zafer dolu mücadelenizin her aşamasında size tam destek vereceğimden eminim."* Hitler 1933'te iktidara geldiğinde, hiçbir burjuva demokrasisi itiraz edecek bir şey bulamadı. 1936'da Olimpiyat Oyunları'nın Berlin'e verilmesi kamuoyunu rahatsız ederken, diplomatlar da rejimin propaganda amaçlı kullandığı bu olayı desteklediler. Sözde demokratlar, Hitler'e ancak kendileri için bir tehdit oluşturduğu ölçüde karşı koyabilirler. Ve yine! Son ana kadar beklediler, Almanya'nın önce SSCB'ye saldıracağını umdular: 1937 ve 1938'de, Fransa ve İngiltere hükümetleri Hitler'in Avusturya ve Çekoslovakya'yı ilhak etmesine izin verdiler... barışı koruma bahanesiyle. Benzer şekilde, gerici General Franco 1936 yılında İspanya İç Savaşı'nı başlattığında, aslında

darbeye karşı ayaklanan İspanyol işçilerinin katledilmesini seyretmekten ibaret olan bir "tarafsızlık" tavrı benimsediler. Hitler ve Mussolini diktatöre silah ve maddi destek gönderirken, Halk Cephesi'nin "cumhuriyetçi" Fransa'sı müdahale etmediği gibi, İspanyol cumhuriyetçi mültecileri kamplara yerleştirdi.

Ve Fransa ve İngiltere sömürge imparatorluklarının halklarını ezerken, halklar bağımsızlıklarını talep etmeye başlarken, biz nasıl demokrasiden bahsedebiliriz! Her yerde milliyetçileri hapsediyorlar, sömürüye ve yağmaya direnen halkları katlediyorlar.

Aslında savaşa doğru gidişle birlikte metropollerde bile en demokratik rejimler giderek otoriter bir yöne evriliyor. Ekonomik krizden çıkılamaması siyasal istikrarsızlığa, parlamentarizmin ve reformist çözümlerin itibarsızlaşmasına yol açıyor. Toplumsal sınıflar arasındaki gerginlikler artıyor, kapitalist sömürü artıyor. Fransa'da 6 Şubat 1934'te aşırı sağcı silahlı gruplar Ulusal Meclis'e saldırdı. Cumhuriyetçi kurumlar çok kırılğan görünüyor ve kurtuluşlarını ancak tehlikenin farkına varan, sokağa çıkan ve gericiliğe karşı işçi sınıfının birliğini talep eden işçi sınıfının müdahalesine borçlular. Devletin gerici evrimi, 1936'daki grev dalgasıyla geçici olarak engellendi. Fakat 1938'den itibaren hükümet bir adım geriye gitti: kırk saatlik çalışma haftasının fiili olarak askıya alınması, ücretlerin dondurulması, grevlerin ve işçi gösterilerinin şiddetle bastırılması, faşist rejimlerden kaçan mülteciler de dahil olmak üzere protestocuların kamplara kapatılması. Bu gerici çizginin doruk noktası, 1940 yılında Parlamento'nun sosyalist milletvekillerinin çoğunluğunun oyuyla Pétain'e tam yetki vermesiydi.

Dolayısıyla evet, faşizme karşı mücadele eden demokrasiler efsanesi bir tuzaktır; insanları burjuvazilerinin çıkarları ardında dizginlemeye, emperyalist amaçlarının üzerine ikiyüzlü bir örtü örtmeye yarayan bir tuzak. Yaklaşan yeni savaştan aslında herkes sorumludur; Batılı "demokratlar" ve Amerikan emperyalizmi de buna dahildir.

Uluslararası'nın politikası

Bu yalanı açığa çıkarmak ve işçi sınıfının tepkisini hazırlamak yerine, Komünist Enternasyonal'in politikası, tam tersine, emperyalist dünyayı parçalayan farklı güçler arasında gidip gelerek, orada kendine bir yer edinmekten ibarettir. Stalin'in tek istediği, bürokrasinin kendini koruyabileceği bir istikrar, yani statükonun devam etmesidir. SSCB'nin, farklı güç dengelerine bağlı olarak 180 derecelik bir dizi virajdan oluşan tüm

dış politikası bu hedefe yöneliktir. Stalin, Enternasyonal'i ve komünist partileri kendi diplomasisinin uysal araçlarına dönüştürdü. Her türlü muhalif, hatta şüphe duyanlar bile dışlanıyor. Bütün ülkelerin komünist partileri, Sovyet bürokrasisinin suretinde Stalinleştirilmiş, Moskova'nın emrindeki aygıtlar haline geliyorlar. Ve bir kez hizaya getirildiklerinde artık dünya devrimi perspektifini değil, SSCB'nin dış politikasını savunacaklardır.

Almanya'da bu durum Komünist Parti'nin Nazi tehdidi karşısında intihar politikası izlemesine yol açtı. Enternasyonal'in önderliğinde sosyalistleri işçi sınıfının en büyük düşmanları olarak ilan etti ve bu nedenle kahverengi gömleklilerin saldırılarına karşı kendini savunmak için bile olsa onlarla herhangi bir ittifakı reddetti. Alman işçi sınıfı bunun bedelini korkunç bir yenilgiyle ödeyecek. Parti tamamen ezildi, Şubat 1933'te yasaklandı ve aktivistleri tutuklandı veya öldürüldü.

Ancak Hitler'in zaferi aynı zamanda Alman emperyalizminin Sovyet Rusya'ya karşı doğrudan bir saldırı tehdidini de temsil ediyordu. Bunun üzerine Stalin fikir değiştirerek Batı burjuvazileriyle ittifak arayışına girdi. Enternasyonal daha sonra Halk Cepheleleri olarak bilinen politikayı başlattı.

Aktivistlerin şaşkınlığına rağmen Stalin, 1935 yılında gerici Fransız Dışişleri Bakanı Pierre Laval ile bir anlaşma imzaladı: Bu anlaşma, Fransa ve Sovyetler Birliği'nin saldırı durumunda birbirlerine yardım edeceklerini ve Hitler'e karşı ulusal savunma politikasının meşruiyetini teyit ediyordu.

Stalinist bürokrasi böylece emperyalist güçlere desteğini imzalıyor. 1936 yılında Komünist Parti, fabrikaların işgal edilmesiyle büyük grev dalgasını durdurmak için Léon Blum hükümetini destekledi. Parti gazetesi

L'Humanité'nin 29 Mayıs tarihli sayısında yazarın şu ifadeleri yer aldı : *"Her şey mümkün değildir"* (makalenin başlığı budur) ve *" Hitler tehdidi karşısında, Halk Cephesi'nin sorumlu olduğu Fransa'nın güvenliğini tehlikeye atacak bir politikayı imkansız görüyoruz."* Sorun, Fransız burjuvazisinin Nazi Almanyası'na karşı savaş yürüyüşünü engellememektir. Bu toparlanmanın simgesi: SSCB'nin 1934'te Milletler Cemiyeti'ne katılması, Nazi Almanyası'nın ise henüz çekilmiş olması. Sovyet Cumhuriyeti, Lenin'in dünya barışını sağlaması beklenen bu örgütün "haydutlar inine" girdiğini ileri sürdü. Bundan sonra Üçüncü Enternasyonal, devrimci proletaryanın bayrağı altında değil, ulusal burjuvazinin ve demokratların bayrağı altında pasifist ajitasyonu yönetti.

1936 yılında İspanya'da işçi sınıfı Franco'nun darbesine karşı ayaklandı. Stalinistlerin politikası, işçileri, gerici generalden çok toplumsal devrimden korkan cumhuriyetçi burjuvazinin arkasında toplamaktı. İspanyol işçi

sınıfının gerçek kahramanlığını yücelten konuşmalarına ve Uluslararası Tugayları örgütlemelerine rağmen, gerçekte politikaları onları işçi sınıfını siyasi ve maddi olarak silahsızlandırmaya götürüyor. Bu 1937'de başarıldı ve Franco'nun 1939'daki zaferinin yolu açıldı. İspanya İç Savaşı büyük ölçüde, gelmekte olan genelleşmiş savaşın bir provasını oluşturuyordu. Hitler ve Mussolini silahlarını deniyorlar ve bundan sonra emperyalistlerin tepkisiyle karşılaşacaklar. Kamplar şekilleniyor.

SSCB'de Stalin, devrimi yapan ve iç savaşı kazanan kuşağı tasfiye ediyor. 1936-1938 Moskova yargılamaları sırasında, Bolşevik Partisi ve Komünist Enternasyonal'in eski önderleri olan Lenin ve Troçki'nin yoldaşları çamura sürüklenerek idam edildiler. Çok daha fazla sayıda olan diğerleri ise Stalin'in kamplarında yargılanmadan katledildiler. Bürokrasi için uluslararası devrim fikrinin ortadan kaldırılması gerekir.

Daha sonra Ağustos 1939'da Stalin, emperyalist demokrasilerle işbirliğinin bahanesi olarak faşizme karşı mücadeleyi kullanırken, Hitler'le saldırmazlık paktı imzalayarak bir U dönüşü daha yaptı. Bu, komünist aktivistler için bir şoktu; çünkü bunun Hitler'e karşı savaşa daha iyi hazırlanmak için bir hile olduğuna inandırılmışlardı. Aslında, onlara arkadan hançer saplıyor: Birçok ülkede, Alman-Sovyet paktı, komünist partilerin yasaklanmasının bahanesi oluyor; bu, birkaç ay önce Hitler'le el sıkışan burjuva liderlerinin ikiyüzlülüğünün zirvesi. Stalinist bürokrasi aslında savaştan korkuyor: Savaş'ın zihinleri altüst ettiğini, Lenin'in formülüne göre "tarihi hızlandırdığını" biliyor. Birinci Dünya Savaşı'nda görüldüğü gibi, devrime yol açması muhtemeldir. Üstelik SSCB'deki iç durum pek parlak değildi ve hoşnutsuz asker ve köylülerle savaşa girmekten korkuyordu. Stalin, ancak 1941 yılında Alman ordusunun SSCB'yi işgal etmesi üzerine Hitler'in baskısı altında "Müttefikler"e katıldı.

Enternasyonalizmin Devamı: Troçki ve 4. Enternasyonal

İkinci Dünya Savaşı arifesinde işçiler kendilerini iki kez silahsızlandırılmış buldular: önce burjuvaziyle kutsal birliği sürdüren ve savunma savaşı fikrini destekleyen sosyal demokrat partiler tarafından, sonra da Stalinist bürokrasinin dayattığı politikayı izleyen komünist partiler tarafından. O dönemde, Rosa Luxemburg, Liebknecht ve Bolşeviklerin savunduğu devrimci ve enternasyonalist programın sürekliliğini yalnızca Troçki temsil ediyordu.

Troçkistlerin sonuna kadar yeniden kurulması için kampanya yürüttükleri Üçüncü Enternasyonal'in başarısızlığa uğraması karşısında Troçki, yeni

partiler ve yeni bir devrimci Enternasyonal olan Dördüncü Enternasyonal'in yaratılmasının gerekliliğine karar verdi. 1934 yılında özellikle gençlere yönelik “4. Enternasyonal ve Savaş” adlı bir metin yazdı . Bu yazıda hem kapitalistlerin ve onların politikacılarının, hem de Stalinistlerin ortaya attığı yalanları ve yanılsamaları ifşa ediyor. Önce, insanın milli devletini, vatanını savunması gerektiği düşüncesine saldırıyor. Bunun, diye yazıyor, son derece gerici bir fikir olduğunu: *"Sınırlarıyla, pasaportlarıyla, parasal sistemiyle, gümrükleriyle, gümrük memurlarıyla ulusal devlet, insanlığın ekonomik ve kültürel gelişimi önünde korkunç bir engel haline gelmiştir. Proletaryanın görevi ulusal devleti savunmak değil, onu tümüyle ve kesin olarak tasfiye etmektir. »* Hatta şunu bile kınamaktadır: *"Ulusal devletin savunulmasını vaaz eden bir 'sosyalist', gerileyen kapitalizmin hizmetindeki gerici bir küçük burjuvadır."* Başka bir deyişle, işçi sınıfı aktivistleri hiçbir koşulda dünya devrimi hedefini gözden kaçırmamalıdır. Gerçekte savaşın proletaryanın lehine olan tek sonucu budur.

Savaşa karşı mücadele, elbette faşizme karşı mücadeleyi de içerir. Troçki, Fransa, İngiltere, ABD ve diğer ülkelerdeki işçilerin bir kısmının Nazizm'e karşı mücadele etmek istediğinin farkındaydı. Ama ısrarla şunu vurguluyor: İşçiler, burjuva devletlerine, hatta demokratik olanlarına bile, ulusal dayanışmanın sınıfların üstünde olduğuna inandıran burjuva devletlerine bir saniye bile güvenmeden, kendi yöntemleriyle mücadele etmelidirler.

Çünkü demokratların da tıpkı Hitler gibi dudaklarında sadece "barış" sözcüğü var. Herkes elini kalbine koyarak savaş istemediğine, amacının halkların kardeşliği olduğuna yemin ediyor. Ve herkes kendini tepeden tırnağa silahlandırıyor. Savaş yaklaştıkça niyet bildirileri, aydınlar kongreleri, barış komiteleri çoğalıyor. Stalinistler bu slogan etrafında toplandılar ve genel silahsızlanmayı talep ettiler. Böylece işçiler arasında, savaş hazırlığı yapılırken devletlerin silah bırakma konusunda anlaşabilecekleri yanılsamasının oluşmasına katkıda bulunuyorlar.

Haziran 1938'de, Avrupa'da çatışmanın yaklaştığı bir sırada Troçki, 4. Enternasyonal'in kuruluşunu ilan eden bir kuruluş kongresi topladı. Henüz devrimci partiler yokken, Troçkistler Stalinizm tarafından işçi sınıfından koparılmışken, o bir bayrak dikmek istiyor; çünkü *"ilk aylarından itibaren 1914-1918'in kanlı dehşetlerini geride bırakacak olan yeni savaşın yıkım ve kötülüklerinin, kitleleri kısa zamanda ayıltacağına"* inanıyor. *Hoşnutsuzlukları ve isyanları kat kat artacak. " Geçiş Programı'nı yazdı ve büyük bir bölümü yaklaşan savaşa ayrıldı.*

Troçki, savaş lehindeki çeşitli argümanların, "halkların kaderinin emperyalistlerin, onların hükümetlerinin, onların diplomalarının, onların geneltkurmaylarının elinde kalması gerektiğini söylemeye" kadar vardığını yazmıştır. Oysa, Dördüncü Enternasyonal'in programı, her seferinde işçiler eyleme çekildikleri zaman eleştirel ruhlarını harekete geçirmeyi, kendilerini sınıf temelinde örgütlemeyi, liderlerini ve burjuvaziyi kontrol etmeye başlamayı ve kaderlerini kendi ellerine almayı amaçlayan sloganlar ortaya koymaktadır.

Savaş devasa bir ticari girişim midir? İşçilerin ilk adım olarak bu endüstrinin denetlenmesini, hatta kamulaştırılmasını ve savaş kârlarının müsadere edilmesini talep etme hakkı vardır.

Yarın gençler vatan uğruna ölmeye çağrılacak mı? O halde, on sekiz yaşına gelen her erkek ve kadın için oy kullanma hakkını talep etmeliyiz. Savaşa karşı mücadele *"her şeyden önce gençliğin devrimci seferberliğiyle"* başlamalıdır .

Sömürenler için vatani savunmak, sömürülenler için aynı anlamı taşıyor mu? İşçiler, evlerini, ailelerini ve sevdiklerini korumak istiyorlarsa, öncelikle kendi ülkelerinde "gerçek efendiler" olmalılar. Ve burjuvazi silahları onların eline verdiğine göre, işçiler kendi saflarından subaylar seçip eğitmeli, işçi ve köylü komitelerinin denetimi altında ciddi bir askeri eğitim talep etmeli ve sansüre boyun eğmemelidirler.

Bu program henüz yalnızca bir avuç aktivist tarafından benimsenmiş durumda, ancak bize sınıf politikasının pusulasını koruma ve milliyetçi ve savaş çıkırtkanı akım yoluna çıkan her şeyi süpürürken bile geleceğe hazırlanma olanağı sağlıyor.

Hitler'in 1 Eylül 1939'da Polonya'yı işgali, en azından tarih kitaplarında II. Dünya Savaşı'nın başlangıcını işaret ediyordu. Ama aynı şekilde, Japonya'nın 1931'de Mançurya'yı, 1937'de Çin'in diğer bölgelerini, Mussolini'nin 1935'in sonlarında Etiyopya'yı işgal etmesiyle veya 1936'daki İspanyol devrimi sırasında başladığını da söyleyebiliriz... Bombardımanların ve işgalci orduların kurbanı olan halklar açısından, savaş başlamak için 1939'u beklemedi.

Direnış

1941'de ABD'nin savaşa girmesiyle gerçek anlamda küreselleşen çatışmanın seyrine burada tekrar dönmeyeceğiz. Burjuvazinin aklında, 1917'de olduğu gibi, savaştan bir devrim doğacağı korkusu vardı. Bu nedenle emperyalist

güçler, Stalin ve Stalinist partilerin suç ortaklığıyla, bunun bir daha olmaması için her şeyi yaptılar.

Nitekim 1943 yılında İtalya'da bir dizi işçi grevi Mussolini'nin devrilmesine yol açtı. İtalyan burjuvazisi daha sonra taraf değiştirerek, İtalyan Komünist Partisi'nin lideri Togliatti'nin kralın otoritesi altında kurulan ulusal birlik hükümetine katılmasıyla, Müttefikler lehine müzakerelerde bulundu. Ancak bu, işçilerin huzursuzluğunun sona ermesine yetmiyor. Bunun için Müttefiklerin bombalamaları ve İngiliz-Amerikan birliklerinin karaya çıkması gerekecek.

Stalinizm başarabildiği her yerde işçi sınıfını yönlendirmeye hizmet etti. Bu konuda PCF'nin politikası gayet açıktır.

Çatışmaların başlamasından sadece birkaç ay sonra Fransa, neredeyse hiç savaşılmadan işgal edildi. 1939 öncesinde "vatan savunması"ndan söz eden Fransız burjuvazisi, savaşı her ne pahasına olursa olsun sürdürmektense Nazi Almanyası ile müzakere etmeyi tercih etti. Haziran 1940'ta teslimiyet çağrısında bulundu. O dönemde kurulan Vichy rejimine Mareşal Pétain başkanlık ediyordu. Teslim koşulları Fransız burjuvazisi için oldukça elverişlidir. Devletini işgalciyle işbirliği yapma koşuluyla korur, sömürge imparatorluğunun en azından bir bölümünü elinde tutma umudunu taşır ve her şeyden önce, kurulan rejim kapitalistlere, kârlarını koruyacak olan Almanya ile ekonomik ilişkiler garanti eder. Elbette Fransa'nın çok büyük savaş tazminatları ödemesi gerekiyor, ama bunu ödeyen halk; Hem askeri işgalin vahşetine, hem diktatör Vichy rejimine, hem de Fransız kapitalistlerinin fabrikalardaki sömürüsüne katlanmak zorunda kalan odur. Özellikle metalurji ve kimya sektöründeki büyük şirketlerin işleri oldukça iyi gidiyor.

Burjuvazi bir bütün olarak Alman işgalcilerle yoğun bir işbirliği içindeydi. Kârından vazgeçmediği sürece yapabileceği pek bir şey yoktu. Bu da, "vatan savunması"nın yalnızca işçi sınıfına yönelik bir slogan olduğunu ve yalnızca kendi iyi bilinen çıkarlarını savunmayı bilen burjuvazinin bir politikası olmadığını kanıtlıyor.

1941 yılında Nazilerin SSCB'yi işgal etmesiyle birlikte Komünist Parti, henüz Londra'ya gitmiş, henüz tanınmayan bir general olan Charles de Gaulle'ün etrafında örgütlenmeye başlayan direniş hareketini harekete geçirdi. Almanya'nın yenilgisi yaklaşırken, de Gaulle, Pétain'den sonra burjuvazinin diğer seçeneğini temsil ediyordu: Başından beri, ABD'nin müdahalesiyle Müttefiklerin zaferine güvenmişti. Savaşın sonuna doğru, burjuva düzenini sağlayabilecek ve Müttefiklere karşı da dahil olmak üzere

Fransız emperyalizminin çıkarlarını savunabilecek Fransız devlet aygıtının devamlılığını sağladı. Egemen sınıflar ve onların siyasi kadroları, Almanların ve Vichy rejiminin yenilgisi halinde ortaya çıkacak iktidar boşluğundan korkuyorlar. De Gaulle, savaş boyunca meşruiyetini dayatmak için Müttefiklerin yanında savaştı. Bunun için Komünist Parti'ye güvenecek zekaya da sahip, çünkü orada Alman-Sovyet paktının günahını temizleme fırsatı buluyor. Stalinist parti bütün gücünü bu gerici generalin hizmetine sunarak, Ulusal Direniş Konseyi'ne, ardından da onun geçici hükümetine girdi.

1943 yılında Stalin, müttefiklerine kendisinden korkmaları için artık hiçbir neden olmadığını kanıtlamak amacıyla Komünist Enternasyonal'i feshetti ve Enternasyonal'in birer kolu olan Komünist partiler, ulusal partiler haline geldiler. Bundan sonra "vatansever" anlamına gelen "Fransız Komünist Partisi"nden bahsedeceğiz. Kurtuluş döneminde "Herkesin Boche'si kendine" sloganını ortaya atacak kadar aşırı şovenist bir propaganda geliştirdi. Aralık 1944'te Danışma Meclisi önünde yaptığı konuşmada, komünist lider Jacques Duclos konuşmasını şu şekilde sonlandırdı: " *General de Gaulle başkanlığındaki Fransız Cumhuriyeti Geçici Hükümeti, görevini yerine getirmesinde kendisine yardımcı olabileceğimizi biliyor. Yaşadığımız bu zor dönemde, gerekli olan enerji ve cesaretle, tüm Fransız halkını bir araya getirmesini, harekete geçirmesini, onları mücadeleye ve Fransa'nın bağımsızlığı ve yüceliği bayrağı altında çalışmaya yönlendirmesini bekliyoruz.* " Komünist Parti, ulusal kurtuluş mücadelesinin ve onunla birlikte gelen kutsal birliğin yerine sınıf mücadelesini koyar. PCF'nin desteği de Gaulle için son derece değerliydi, çünkü bu destek onun Anglosakson emperyalizminin liderleri nezdinde meşruiyetini tesis etmesine yardımcı olmuştu. Böylece Fransız burjuvazisine dünya savaşının galipleri yanında bir yer sağlamayı başardı.

PCF'nin rolü bununla sınırlı kalmadı: İşçi sınıfının kendi taleplerini "sonraya" bırakmasını sağlamak için tüm gücünü ve etkisini kullandı; sınıf mücadelesini unutmanın gerekli olduğu dönemlerin olduğunu anlattı.

Savaştan sonra yayılan efsanenin aksine Direniş bir kitle hareketi değildi. Savaş ilerledikçe ve Müttefiklerin zaferi yakınlaştıkça daha yapılandırılmış bir hale geldi; ancak hiçbir zaman nüfusun önemli kesimlerini kapsamadı. Üssü kasabalarda veya fabrikalarda değil, makilerdeydi. Bu durum, işgal ve savaştan öfkelenen, baskıya karşı canlarını vermeye hazır komünist işçi ve aktivistlerin cesaret ve özverisinden bir şey eksiltmiyor. Ama tam da Gaullistler ve Stalinistler isyanlarını ve özverilerini Fransız burjuva devletinin yeniden kurulmasının hizmetine sundular. Daha kötüsü, bu

hizalanmayı burjuvazinin arkasında örgütleyip meşrulaştırarak Stalinist liderler, o dönemde aşırı soldakiler de dahil olmak üzere bazılarının iddia ettiği gibi, Kurtuluş'ta "bir fırsatı kaçırmaya" niyetli değillerdi. İşçi sınıfını burjuvaziye zincirleyen bir mitin yaratılmasına yardımcı olmuşlardı. Ve bu, geleceği etkilemeye devam edecekti; çünkü Kurtuluş'tan yarım yüzyıldan fazla bir süre sonra, örneğin Ukrayna ile ilgili olarak, sınıf mücadelesinin ulusal direnişe yol açması gerektiği fikrinin güçlü bir şekilde yeniden ortaya çıktığını görüyoruz.

Fransa'da Kurtuluş sırasında, Direnişin çeşitli akımlarına mensup kişilerin yer aldığı, bazen çoğunluğu komünistlerden oluşan komiteler kuruldu. Alman yetkililer, hatta bazen patronlar kaçarken, bu komiteler inisiyatif aldılar: İktidarı ele geçirenler onlardı. Peki ne yaptılar bununla? Üretimin kurtarılmasını örgütlediler ve anahtarları kapitalist düzenin garantörleri olan yeni Fransız yetkililere teslim ettiler. Dolayısıyla Fransa'nın "Kurtuluşu"ndan bahsettiğimizde, ne hakkında konuştuğumuzu anlamamız gerekiyor. Doğrudur, Alman ordusu yenilmiş ve geri çekilmişti, ama yerine başkaları gelmişti: Amerikalılar, Fransa'da bir askeri yönetim bile planlamışlardı ve ancak de Gaulle kendini kabul ettirdiği ve düzeni sağlama yeteneğini gösterdiği için bu plan uygulamaya konulmamıştı. Ve hepsinden önemlisi, yıkım ve yoksunluklar muazzam boyutlardayken, burjuvazi yeniden başa oturtuldu. Daha sonra sömürü yenilenmiş bir canlılıkla yeniden başladı, çünkü her şeyin yeniden inşa edilmesi gerekiyordu... işverenlerin daha büyük çıkarı için. PCF, işçi sınıfı içindeki ağırlığı sayesinde, "üretim savaşı" sloganıyla üretim oranlarının artırılmasını örgütleyerek, hatta grevi "tröstlerin silahı" olarak kınayarak bir kez daha belirleyici bir rol oynadı. Savaşın sonunda, de Gaulle ve onun Ulusal Direniş Konseyi - CNR - Komünist Parti'nin aktif katılımıyla, burjuvazinin büyük yararına olacak şekilde düzeni yeniden sağlamaya yardımcı oldu.

CNR bugün özgürlüğü ve demokrasiyi güvence altına alan, sosyal güvenliği getiren kurum olarak sunuluyor. Aslında işçiler lehine alınan birkaç önlem, devrime karşı bir sigortaydı. CNR her şeyden önce, işçi sınıfının sırtında burjuvazinin üretimi mümkün olduğunca yeniden başlatmasına olanak sağladı; işçi sınıfının daha iyi bir yaşam özelemlerini ertelemesi istendi.

Troçkistler ve Savaş

Emperyalizmin Birinci Dünya Savaşı'ndan devrimle sürüklenmeden çıkmasını sağlayanın sosyal demokrasi olduğu söylenebilirken, İkinci Dünya Savaşı'nda burjuvazinin sistemini sarsmadan çıkmasını sağlayan da Stalinizm olmuştur. Stalinizm böylece karşı-devrimci faaliyetini sürdürdü. Savaştan önce SSCB'deki Bolşevik eski muhafızları ortadan kaldıran Stalin'in katilleri, Troçki'nin akrabalarını dünyanın dört bir yanında önceden takip ettiler ve Troçki, 21 Ağustos 1940'ta Meksika'da öldürüldü. Stalin'in amacı, gerçek devrimci fikirlerin Sovyet işçi sınıfı da dahil olmak üzere işçi sınıfına geri dönmesini engellemekti.

Aslında bu fikirler savaşı devletler için her zaman bir tehlike oluşturmuştur. Böyle bir çatışma sırasında cepheye gönderilen askerlerin ve cephe gerisindeki işçilerin ruh hallerinin çok çabuk değişebileceğinin bilincindeydiler. Birinci Dünya Savaşı'nın devrime yol açması üç yıl sürdü, ancak devrim gerçekleştiğinde savaşı durduran, orman yangını gibi yayılma tehdidinde bulunan devrim oldu.

Troçki, hayatının sonuna kadar, yoldaşlarından başlayarak yeni bir devrimci militan kuşağını siyasal olarak silahlandırmak için elinden gelen her şeyi yaptı. Ortaya çıkan tüm yeni sorunlara değindi. Özellikle SSCB sorunu çok tartışılan bir konu olmuştur. Troçki, savaştan önce bile, işçi devletine karşı emperyalist bir saldırı durumunda, Stalinizmin suçlarına rağmen, devrimcilerin tarafsız kalamayacağına inanıyordu. Devrimci açıdan bakıldığında, Sovyet işçileri Stalinist bürokrasiyi de devirdikleri takdirde, SSCB yeniden uluslararası işçi sınıfının dayanak noktası, devrimin yaygınlaşması için ileri bir mevzi haline gelebilirdi. Tersine, SSCB'nin yenilgisi işçi devletinin yıkılmasına, burjuva devletinin yeniden kurulmasına yol açacak ve uluslararası devrim açısından geriye doğru bir adım oluşturacaktır.

Diğer sorunlar bazen çok somut nitelikteydi. Örneğin 7 Ağustos 1940'ta Amerikalı Troçkistlerle yaptığı bir toplantıda kendisine şu soru soruldu: Amerika'da seferber edilebilecek bir devrimci ne yapmalıdır? Troçki, eğer seferber edilebiliyorsa, o zaman seferber edilsin diye cevap verdi! Devrimci kendini koruyamaz ve kendini soyutlayarak ileride rol üstlenmeyi umamaz. Kendi kuşağının yanında olmalı, işçilerin kaderini paylaşmalı, onları mücadelesine kazanma ümidinde olmalıdır. Hatta başlangıçta savaş propagandası veya tevekkül nedeniyle ondan yüz çevirseler bile, sonradan isyan ruhu güçlenince: "Hatırla, o bize böyle söylemişti!" diyeceklerdir. " ve sonra ona yönelecekler. Troçki bu yaklaşımı şu sözlerle özetledi: "*Savaş*

gerçeğine iyi niyetle, dindar bir pasifizmle karşı koyamayız. Kendimizi bu toplumun yarattığı arenaya yerleştirmeliyiz. Bu arena korkunçtur - bu bir savaştır - ama toplumun kaderini kendi ellerimize alabilecek kadar zayıf olduğumuz ve bunu başaramadığımız ölçüde, egemen sınıf bu savaşı bize dayatacak kadar güçlü olduğu ölçüde, faaliyetimiz için bu temeli kabul etmek zorunda kalırız. »

Troçki'nin umutlarına rağmen Dördüncü Enternasyonal savaş sırasında önemli bir rol oynayamadı. Hiçbir ülkede küçük Troçkist örgütler, işçi sınıfı içinde Stalinistlerinkinden başka bir politikayı savunacak ve geliştirecek kadar yerleşik değildi. Ve Troçkist grupların zayıflığı nedeniyle, diğer işçi örgütlerinden daha fazla, militanları sık sık dağılmış durumdaydı. Fransa'da Troçki'nin ölümünden sonra şaşkına dönen bu insanlar, işgal sırasında daha büyük örgütlerin saflarına katılarak tecritten kurtulmaya çalıştılar. Sınıfsal pusulalarını terk ederek, bu küçük gruplar, işçi sınıfının her türlü bağımsız politikasına şiddetle düşman olan Direniş akımlarının baskısı altına girdiler; bunun bahanesi de işgale ve Nazizme karşı mücadele etmektir. Hatta De Gaulle ve PCF önderliğindeki Direniş'e siyasi ve manevi destek bile verdiler.

Ancak, Troçki'nin siyasi sermayesinin yeni kuşaklara aktarılması, bu baskılara direnen ve savaş sırasında ve sonrasında Dördüncü Enternasyonal'in programını savunmayı sürdüren Troçkist militanlar sayesinde mümkün oldu. Rosa Luxemburg'dan, Liebknecht'ten, Bolşeviklerden ve Üçüncü Enternasyonal'in birinci kongrelerinden sonra bu başkent, bugün de bizi gelecekteki savaşlara hazırlayan başlıca aracımız olmaya devam ediyor.

Emperyalizm için yeni bir barış...

İkinci Dünya Savaşı kapitalizmin çürümesinin zirve noktasıydı. Düşmanı ezmek için her iki tarafta da en modern endüstriyel yöntemler kullanıldı. Barbarlık, her savaşta olduğu gibi bu kez de Nazi imha kampları ve Almanya'daki Hamburg ve Dresden gibi şehirleri yerle bir eden Müttefik bombardımanlarıyla kendini gösterdi. Amaç halkı terörize etmek ve isyana son vermektir. Amerikalılar, Japonya'nın teslim olmasının ardından 1945 yılında Hiroşima ve Nagazaki'ye iki atom bombası attıklarında da aynı amacı güdüyorlardı. Birinci Dünya Savaşı 21 milyondan fazla can kaybına yol açmıştı; İkincisi ise yaklaşık 65 milyon kişiye ve çok daha fazla yıkıma yol açtı.

Kapitalist dünya, son dünya savaşından çelişkilerinin hiçbirini çözmeden çıktı. Aslında büyük güçler, savaşın bitmesinden önce bile, bir kez daha

dünyayı yeniden paylaşma yoluna girmişlerdir. 1943'te Tahran'da, 1945 Şubat'ında Yalta'da ve aynı yılın Aralık ayında Potsdam'da düzenlenen birçok zirve toplantısı yoğun müzakerelere sahne oldu. Galipler Avrupa'nın büyük bir bölümünü ordularının düzeni sağlayacağı ve halklarına kendilerini dayatan devlet aygıtlarını yeniden kuracağı çeşitli bölgelere böldüler. Churchill, bu "barış" konferanslarından birinin oturum aralarında, Balkanlar'daki durumu Stalin'le müzakere etti. Anılarında Stalin'e *üzerinde "İngiltere ve Rusya'ya gelince, Romanya'da sizin %90, Yunanistan'da bizim %90, Yugoslavya'da da %50-50 eşitlik olmasını ister misiniz?"* yazılı bir kağıt uzattığını anlatır. » Stalin anlaşmasını kâğıda karaladı.

1945 sonrası dünya, 1918 sonrası dünyadan daha istikrarlı veya daha demokratik değil. Avrupa'nın bir bölümü, kimilerinin ve kimilerinin çıkarlarına göre yeniden çizildi, yeniden şekillendirildi. "Halkın etine" yeni yaralar açtılar.

Artık Stalin'e ihtiyaç duymayan Müttefikler, özellikle de ABD, ona karşı tavır aldılar; çünkü SSCB'nin kontrolündeki toprakların kontrolünü yeniden ele geçirmek istiyorlardı. Daha 1947 yılında Batılı ülkeleri kendi yörüngelerine çekmek amacıyla Avrupa'ya Marshall Planı adında yeni bir yardım planı önerdiler. Bu, açıkça SSCB'ye karşı hedeflenmiş bir plandı. SSCB ise, Sovyet ordusunun Avrupa'nın bütün bir bölümünü askeri olarak kontrol ediyor olmasından yararlanarak halk demokrasileri olarak adlandırılacak rejimleri kurmaya çalışmıştı. Emperyalizm ile Doğu Bloku arasında Soğuk Savaş çıktı. İki blok, 1991'de SSCB'nin dağılmasına kadar vekil ülkeler aracılığıyla defalarca çatıştı ve dünya emperyalist düzeninin sürdürülmesinde derin suç ortaklıkları sürdürdü.

Ve sonra, 1945'te, sömürgeler sorunu da olduğu gibi kaldı; ancak dünya savaşı onların kendilerini özgürleştirme isteklerini hızlandırdı ve bunu büyük bir sömürgeleşme dalgası izledi. Müttefiklerin Nazi Almanyası'na karşı zaferinin yıldönümü olarak kutlanan 8 Mayıs 1945'te, Fransız ordusu Cezayir'in Setif, Guelma ve Kherrata kentlerinde bağımsızlık için yapılan ilk gösterileri bastırdı. Daha sonra Endonezya bağımsızlığını ilan eder. Hemen ardından Hindîçin Savaşı başladı. Sömürge ülkelerinin emperyalizme karşı mücadelesi gerçekten devrimci bir karakter taşıyordu, ama burjuva milliyetçilerinin önderliğine dayanarak, yine Stalinistlerin yardımıyla, bu ülkeler emperyalist egemenlikten kurtulamadılar ve kurtulamıyorlar.

1945'ten bu yana savaş hiç bitmedi. Gezegenin bir yerinde veya diğerinde, bazen yerel veya bölgesel savaşlar şeklinde, ama emperyalistlerin de içinde olduğu ve hâlâ dahil olduğu savaşlar yeniden alevlendirilmeye devam ediyor.

Çözüm

Zengin ülkelerde –ama az önce gördüğümüz gibi sadece orada– kalıcı barış yanılısaması, İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden uzun süre sonra bile sürdürüldü. Ama bu dönem kesinlikle bitti. Savaş kaçınılmazdır; kapitalist ekonominin temel mekanizmalarının içinde yer alır.

Önümüzdeki dönemde devrimci aktivistlerin son derece güçlü bir akıma karşı mücadele etmek zorunda kalacaklarını idrak etmeliyiz. İki dünya savaşının derslerinden biri de, kapitalistlerin çıkarlarını yansıtan burjuva ve küçük burjuva kamuoyunun baskısına direnmenin çok zor, ama yaşamsal olduğudur. Bu baskı bazen şovenist ve savaş yanlısı milliyetçilik biçimini de alabiliyor. Ama aynı zamanda pasifist ve hümanist argümanlarla da kullanılabilir. Politikacılar bu fikirlere güvenecek. Ancak kapitalizmi sorgulamadan savaşı kınamakla yetinmek sadece bir aldatmacadır, bir sis perdesidir.

Savaş durumunda işçiler, yabancı bir orduya, hatta Ukrayna'daki gibi bir işgale karşı kendilerini savunmak zorunda kalabilirler; ama aynı zamanda burjuva devlete karşı amansız bir savaş açarak kendi sömürücülerine karşı da savunmak zorunda kalabilirler. İşçilerin bakış açısından, işgalci bir orduya karşı kendilerini savunma isteği elbette meşrudur; yabancı olduğu için değil, burjuva iktidarının bir biçimi olduğu için. İşçiler açısından sorun, savaşın amaçlarına kimin karar vereceği ve orduyu kimin kontrol edeceğidir. Ve bu perspektifte karşı taraftaki askerler müttefik olabilir, onlar da askere alınma, milliyetçi propaganda ama hepsinden önemlisi açlık, siperler ve ölümler görmüşlerdir. Tekrar edelim: Biz pasifist değiliz. "Esas düşman kendi ülkemizdedir" düşüncesini, burjuvazi bize silah verirse, savaş getiren bu sistemi yıkmak için silahları kendimize karşı kullanmamız gerektiğini savunmaya devam ediyoruz.

Elbette, işçi sınıfı bugün bu bilinç açısından muazzam derecede geridedir, iki dünya savaşı zamanına göre sonsuz derecede daha geridedir. Bu durum bizi yıldırmamalı, moralimizi bozmamalı, tam tersine enternasyonalist inançlarımızı güçlendirmeli.

Akıntıya karşı mı gideceğiz? Herhangi biri. Alman sosyalizminin öncülerinden Karl Liebknecht'in babası Wilhelm Liebknecht'in, hareketin ilk yıllarında karşılaştığı çok sert baskılardan söz ederken söylediği şu sözleri aktarmak istiyorum: *"Akıntıya karşı yüzmek asla kolay değildir ve akıntı bir Niagara'nın hızı ve coşkun kütlesiyle estiğinde, bu daha da az kolay bir iştir."* Fakat sosyal demokrasi, akıntıya direnerek daha önce görülmemiş

boyutlara ulaştı. Bolşevikler, 1914'te direnmeyi başardıkları için Rus Devrimi sırasında işçi sınıfını iktidara getirebilmişlerdi. Troçki de aynı bakış açısına sahipti: Nazizm, Stalinizm ve ardından yaklaşan savaş karşısında, işçi sınıfının devrimci fikirleri benimsediğinde olayların gidişatını değiştirebileceğine inanarak direnmek.

Zira savaş aynı zamanda işçi sınıfının yaşamında acımasız ve yoğun altüst oluşların yaşandığı bir dönemdir. Ve tarihin de gösterdiği gibi, burjuvaziyi devirmeyi, emperyalist egemenlik sistemine son vermeyi mümkün kılacak devrimci hareketlere de yol açabilir. Işi hareketinin tarihi doğrusal bir süreç değildir: Bazen derin gerilemelerden, bazen de göz kamaştırıcı ilerlemelerden oluşur.

Ama her aşamada komünist ve enternasyonalist düşünceler taşıyan aktivistler vardı. Biz, bizi bu tarihe bağlayan zincirin zayıf da olsa bir halkası olmaya çalışıyoruz. unku biliyoruz ki, işçi hareketi bugün müdahale edecek güce sahip olmasa bile, devrimci komünist programla yeniden bağ kurduğunda, insanlığa her türlü baskı ve sömürüden arınmış bir geleceğin kapılarını açabilecektir. Savaşsız bir gelecek!

Bu broşür, Leon Troçki evresi'nin 172 numaralı broşurunun (Nisan 2023) evirisidir.